

Jaaroverzicht 2012
Stadsarchief Antwerpen

Jaaroverzicht 2012
Stadsarchief Antwerpen

Voorwoord

2012

is het jaar geworden van de 25 km, de 200.000 archiefdozen, de 2 miljoen inventarisnummers en de digitale revolutie. Dit jaar zijn we de digitale weg resoluut ingeslagen.

We kunnen daarbij mooi vaststellen dat het digitaal werken niet alleen versterkt is bij de stedelijke diensten, maar dat ook onze klanten en leeszaalbezoekers op een enthousiaste wijze hiermee aan de slag gaan.

Enkele cijfers om dit te illustreren:

Het aantal aangevraagde stukken steeg in 2012 met 44%. Hiervan is het aandeel stukken die nog fysiek moesten worden opgehaald uit de archiefcontainers, gedaald van 75% naar 60,5%. In 2011 werd nog 25% van de stukken digitaal bekeken, in 2012 was dat 39,5%. Medewerkers van de stad Antwerpen bekeken 11.354 stukken via intranet, bijna een verdubbeling tegenover 2011.

Met plezier stellen we vast dat we op een groeiende belangstelling kunnen rekenen: het aantal unieke personen die één of meerdere stukken hebben aangevraagd, steeg naar 3.105 (in 2011 waren dat er 2.496). Van onze leeszaalbezoekers maakt 35% gebruik van de mogelijkheid om documenten vooraf op te zoeken en te laten klaarleggen. Omdat dit aandeel niet stijgt willen we deze dienstverlening nog sterker bekend maken.

Het aantal inventarisnummers in het digitaal depot is verdubbeld terwijl de instroom van analoge archieven nog erg groot blijft. Een toename met 21% van het aantal inventarisnummers is een opvallend hoog cijfers in vergelijking met 2010 en 2011; de stijging bedroeg toen respectievelijk 10,5 en 8,8 %. De verwachtingen voor 2013 blijven een hoge druk leggen. Voor 2013 kondigen zich immers nog grote inspanningen aan ten aanzien van de resterende reeksen van de bouwdoSSIERS, het historisch archief in de districten en grote reeksen van de sociale dossiers van het OCMW.

Wij zullen blijven inzetten op de digitale omslag om archieven bij hun ontstaan zo veel mogelijk digitaal te vormen en te archiveren. Het baanbrekend werk dat we hier uitvoeren zullen we verder zetten in projecten zoals de digitale handtekening en nieuwe functionaliteiten van het digitale depot.

Op het einde van het kalenderjaar hebben we mogen vaststellen dat het FelixArchief op landelijk niveau gekend is voor het realiseren van een digitaal archiveringsplatform. Ik verwijs naar de vermelding in de nota van 21 december 2012, van de Vlaamse regering over de oprichting van het Vlaams Instituut voor de archivering .

Inhoud

Voorwoord	4
Inhoud	6
Archiveringsbeleid	8
Archiveren	15
Archieven raadplegen	29
Geschiedenis bestuderen	33
Communicatie en promotie	37
Personeel en zakelijk beheer	42
Bijlagen	47
A. Schenkers en private archieven	48
B. Statistieken	56
C. Publicaties en lezingen van medewerkers	61

1

Archiveringsbeleid

De hoofdpdracht van het stadsarchief is alle diensten en bedrijven van de stad te ondersteunen bij hun informatie- en documentbeheer.

Hoofdproces:

Vorbereiden beleid archief

Processen:

1. Ontwerpen archiveringsbeleid
2. Overmaken evaluatierapport informatiebeheer

Ondersteunen informatiebeheer

Creëren voorwaarden infobeheer

1. Begeleiden aanstelling (Centrale Informatiebeheerder(s))
2. Opmaken/onderhouden informatiekanaal
3. Publiceren richtlijnen en beleid
4. Verzorgen opleiding informatiebeheer
5. Implementeren selectiecriteria
6. Begeleiden opbouw klassement
7. Begeleiden centrale informatiebeheerder
8. Verzorgen helpdeskfunctie informatiebeheer
9. Opmaken monitoringsrapport

Informatiebeheer (generiek proces)

Uitvoeren informatiebeheer

1. Coördineren informatiebeheer
2. Bepalen rechtenstructuur mappen
3. Beheren informatie
4. Vorbereiden scannen ter substitutie

1.1 Digitaal werken en archiveren

De Taskforce Digitaal Archiveren & Werken (TDAW), onder leiding van het stadsarchief, introduceert en ondersteunt het digitaal werken. De focus ligt op het verminderen van het papieren archief. De acties en het projectplan van de Taskforce motiveren de bedrijfseenheden om maximaal digitaal te werken. Daarvoor zijn indicatoren vastgelegd en rapporteert de Taskforce jaarlijks op basis van de indicatoren aan het managementteam.

Uit de indicatoren blijkt dat het digitaal werken langzaam maar zeker verder doordringt in de organisatie. Tegelijk blijkt dat het nog steeds te traag gaat. Papier bezwaart op verschillende plaatsen nog steeds de werking van de organisatie. Daarom bepaalt het managementteam, op voorstel van de Taskforce, een

einddatum. De einddatum voor het behalen van de doelstellingen van het projectplan is 31 december 2014. Dit betekent dat tegen dan:

- het digitaal werken is uitgerold naar alle stedelijke en OCMW-diensten, en
- de diensten in Den Bell, de centrale BackOffice, volledig digitaal werken.

De Taskforce zorgt voor het kader, de opleiding en de instrumenten. De diensten en bedrijfseenheden zorgen voor de realisatie van de doelstellingen tegen de voorziene einddatum.

Cijfers van voor 2012 over papiergebruik en aangroei papieren archieven, geven een diffuus beeld. In Den Bell daalde het papiergebruik met 15% en het aantal opvragingen uit het archiefdepot daalde met 45%. Maar tegelijk is 10% meer papier van de werkvloer naar het archiefdepot overgedragen. Dit laatste is deels te verklaren doordat de digitalisering pas met enige vertraging effect heeft op de cijfers inzake overdrachten. Anderzijds stellen we vast dat er duidelijk nog een aantal ‘papieren’ knelpunten zijn zoals bijvoorbeeld de dossiers stedenbouwkundige vergunningen.

Het totaal volume papieren archief op Den Bell is met 5% afgenomen. De voornaamste afbouw is gerealiseerd omdat de vernietigingstermijn voor financiële bewijsstukken is teruggebracht van 30 naar 10 jaar. Het digitale depot is ondertussen aangegroeid met meer dan 40%.

1.2 Project 2011-2013: G 2.0

In 2010 verhuisden de back-office diensten van de stad naar het centrale administratieve gebouw. Toen besliste de stad om van digitaal werken een speerpunt te maken. Daarom kregen al deze diensten een mappenstructuur op basis van de taken die ze uitvoerden. Zo klasseren ze hun digitale documenten correct.

In 2012 ontstond een opportuniteit om het digitaal werken nog verder uit te bouwen. De verouderde serverinfrastructuur moest worden vervangen. De nieuwe infrastructuur (één mappenstructuur voor de hele stad) maakt het mogelijk dat diensten nog beter kunnen samenwerken. Zo delen ze gemakkelijker informatie, over de grenzen van afdelingen en bedrijven heen.

Hiervoor moest wel voldaan worden aan een aantal technische randvoorwaarden: aanpassing van mappenstructuren met te lange padlengtes, correctie van toegangsrechten, controle van applicaties met verwijzingen naar de mappenstructuur, enz.

Om deze overstap van oude servers naar nieuwe infrastructuur goed op te volgen, startte het stadsarchief het project ‘Groepsbrede mappenstructuur G 2_0’ op. In de loop van 2012 werden de mappenstructuren van 7 bedrijfseenheden en 2 onafhankelijke diensten overgezet. In 2013 volgen nog 4 bedrijfseenheden, waarna het project kan afgerond worden. Op deze manier wordt het informatiebeheer transparanter en

informatiedelen heel wat eenvoudiger.

1.3 Afschaffen handtekening

Tijdens het eerste kwartaal werd het stadsarchief mee trekker van het stadsbrede project 'Afschaffen handtekening en implementatie van de digitale handtekening'. Samen met de collega's van de juridische dienst en met de ondersteuning van Digipolis, legde het stadsarchief de doelstellingen, de principes en de fasering vast. Op 18 april 2012 bekrachtigde het managementteam van de stad dit project.

De belangrijkste doelstelling van dit project is de maximale afschaffing van de handtekening. Voortaan ondertekenen we documenten enkel wanneer dit juridisch vereist is. Is een handtekening vereist? Dan tekenen we digitaal. Voor de digitale ondertekening worden twee soorten digitale handtekeningen aangereikt: de gewone digitale handtekening en de gekwalificeerde digitale handtekening. Ter ondersteuning van de toepassing van deze principes door de stadsdiensten, werkte het stadsarchief samen met de juridische dienst een beslissingsmodel uit. Tijdens het project ondersteunen we twee pilootafdelingen actief. Daarnaast organiseerden we ook infosessies en behandelden we adviesvragen van de diensten.

Voor de implementatie van de gekwalificeerde digitale handtekening zocht het stadsarchief een technische oplossing binnen de bestaande ICT-infrastructuur van de stad. Er werd gekozen voor het tekenen met de persoonlijke eID en voor het plaatsen van de handtekeningen met MS Office 2007/2010. Het stadsarchief bereidde deze implementatie voor. Zo zorgde ze onder meer voor de verspreiding van de vereiste certificaten, het tekenklaar maken van de pc's en voor de opleiding van de helpdesk bij Digipolis.

Het communicatieluik van het project wordt grotendeels door medewerkers van het stadsarchief verzorgd. Het intranet van het stadsarchief is hiervoor grondig aangepast en uitgebreid. Naast het beslissingsmodel maakten zij ook pagina's met realisaties, praktische instructies voor het digitaal tekenen en een FAQ. Medewerkers van het stadsarchief versturen hierover ook berichten via Yammer, de sociale netwerksite van de stad en volgen deze ook op.

1.4 Monitor informatiebeheer en archiefvorming

Archieftoezicht evalueert de uitvoering van het informatiebeheer. Op het einde van elk kwartaal bundelt het stadsarchief de verzamelde cijfergegevens over het informatiebeheer bij de verschillende stadsdiensten om in te schatten hoe zij hun dossiers beheren. Deze gegevens hebben betrekking op zowel papieren als digitale klasseringen en beogen een inblik in de twee hoofdaspecten van het informatiebeheer van de betrokken diensten: het actief beheren van dossiers en het digitaal werken. In 2012 richtte Archiefteozicht zich hierbij op de werking van de centrale administratie in Den Bell.

Door het juist bepalen van de te verzamelen gegevens en het regelmatig interpreteren hiervan, zijn de tijd-rovende controles op de werkvloer overbodig. De enige controle die medewerkers van het stadsarchief nog effectief op de werkvloer uitvoeren, is een jaarlijkse beschrijving van alle papieren klassementen die zich op de werkvloer buiten de toegewezen kastruimte bevinden.

Op basis van de kwartaalgegevens van 2012 maakt het stadsarchief jaarrapporten en legt deze voor aan de verschillende stadsdiensten. Deze rapporten geven een overzicht van hun verwezenlijkingen op vlak van informatiebeheer in 2012 en van de aandachtspunten waarop de geëvalueerde dienst verder kan inzetten in de volgende jaren.

1.5 Opleidingen, communicatie en netwerk van informatiebeheerders

Het netwerk van informatiebeheerders breidde in 2012 uit met een nieuwe groep van informatiebeheerders in de districten. Zij zullen de uitrol van digitaal werken voor hun collega's in 2013 mee begeleiden. Het aantal informatiebeheerders bedraagt nu 307. Door dit hoge aantal stijgt de nood aan samenwerking met een centrale informatiebeheerder per bedrijfseenheid of district. Zij zijn aangesteld tijdens de jaarovergang 2011-2012. De consultants van het stadsarchief organiseerden een aangepaste opleiding.

Op 14 juni 2012 vond de vijfde editie plaats van de Dag van de Informatiebeheerder. We startten met een toelichting in het auditorium over het project 'Afschaffing handtekening'. Nadien werkten we verder in kleine groepjes rond specifieke thema's. Informatiebeheerders schreven vooraf in voor drie workshops: foto's beheren in het klassement, beheren van digitale post met de vernieuwde klasseertool en voorbereiden en plannen van verwerking van papieren archieven. De interesse in deze workshops was groot. Daarom beslisten we deze permanent op te nemen in het opleidingsaanbod.

Vanaf september 2012 organiseerden we naast de vaste opleidingen informatiebeheer en werken met de RMTtoolbox¹ voor informatiebeheerders ook maandelijks een workshop en een RMTtoolbox-doedag. In 2012 organiseerden we in totaal 70 opleidingen, waaraan 589 medewerkers van de stad en OCMW deelnamen. In dit aantal zitten de infosessies voor nieuwe medewerkers inbegrepen.

Informatiebeheerders houden we op de hoogte van de laatste nieuwtjes en afspraken via de interne nieuwsbrief archivANT. Daarnaast publiceerden we ook 19 keer een berichtje over informatiebeheer in de nieuwsbrieven van de verschillende bedrijfseenheden of in Antenneke, de interne nieuwsbrief van de stad. Voor de uitrol van het project afschaffing handtekening en voor de lancering van mobiel digitaal werken gebruikten we Yammer.

Tot slot bouwden we verder aan de inhoud van de intranetpagina's over informatiebeheer. Deze breidde uit met onder meer deze thema's: digitaal archiveren, afschaffing van de handtekening, foto's beheren, vernietigen na digitalisering en mobiel digitaal werken. Sinds maart 2012 beschikken we over statistieken van het gebruik van deze website. Via google analytics registreerden we 4.040 unieke bezoekers en 28.104 paginaweergaven.

1: RMTtoolbox = een programma van het stadsarchief waarmee informatiebeheerders de mappenstructuur kunnen controleren en correcties kunnen aanbrengen

1.6 Informatiebeheer bij OCMW Antwerpen

Het OCMW Antwerpen werkt volgens dezelfde principes van informatie- en archiefbeheer als de stad. In 2012 zette het OCMW verder in op het uitrollen en uitwerken van deze principes bij haar diensten.

In de Taskforce Digitaal Archiveren en Werken is het OCMW steeds vertegenwoordigd. Ze streeft dezelfde doelstellingen na rond het papieren krijgen van Den Bell en de uitrol van het informatiebeheer bij haar buitendiensten, beiden tegen eind 2014. In dit kader werkte ze aan de voorbereiding van de uitrol van het informatiebeheer bij de buitendiensten van het departement Patrimonium, Residenten en Externe Projecten evenals het departement Maatschappelijke Integratie.

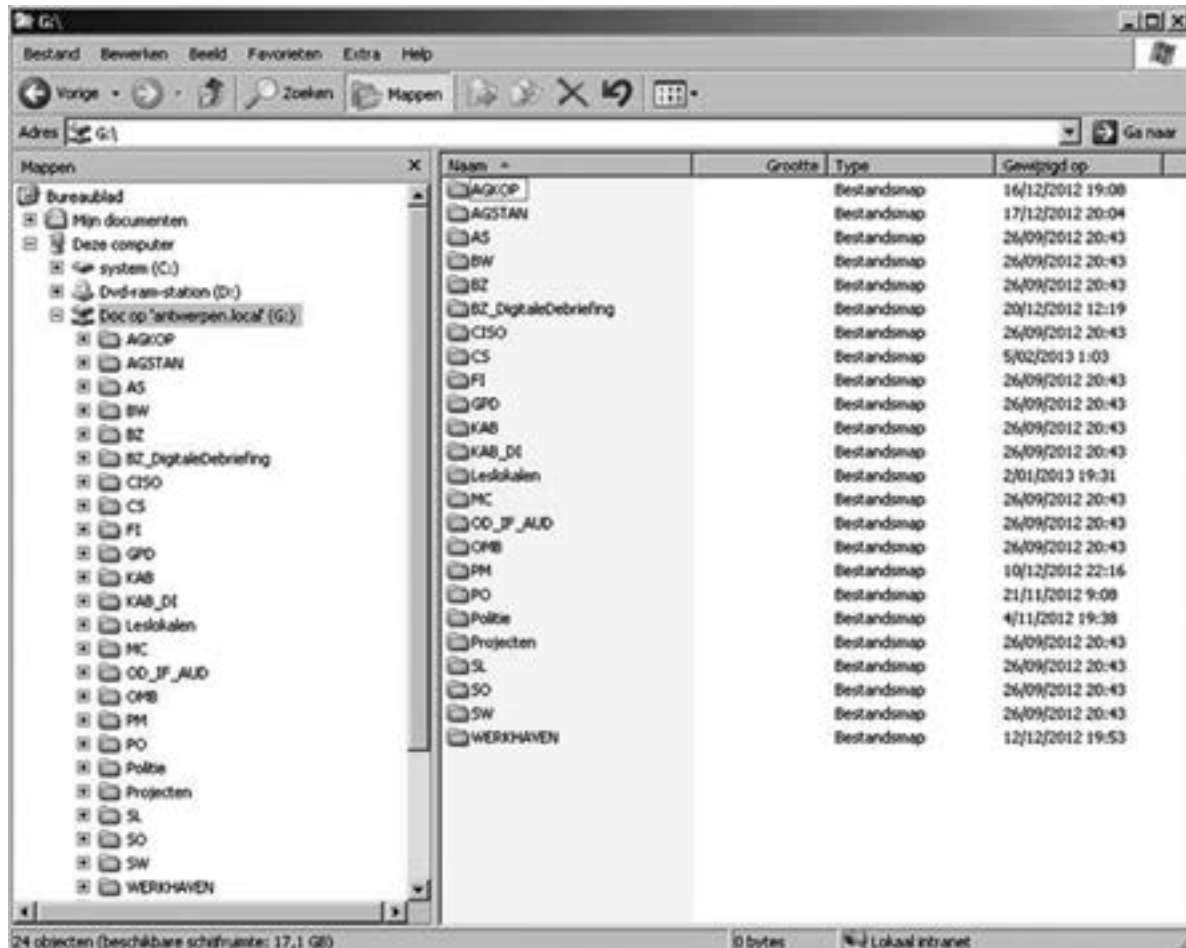
Het OCMW werkt ook mee aan het project 'Groepsbrede mappenstructuur G2_0', om de samenwerking groepsbreed eenvoudiger te maken. De eigenlijke overzet naar de nieuwe infrastructuur gebeurt in 2013. De inzet van 2012 ging naar al het voorbereidingswerk.

De informatiebeheerders moesten deze overzet proactief opvangen. Hiervoor volgden ze infosessies, in samenwerking met Digipolis. In het kader van deze overzet werd ook de mappenstructuur van de Gemeenschappelijke Preventiedienst verder uitgebouwd.

In 2012 breidde het netwerk van informatiebeheerders verder uit. Het informatiebeheer werd uitgerold bij de 24 sociale centra. Daardoor was er nood aan heel wat nieuwe helpende handen. Deze kregen een opleidingssessie op maat. In totaal had het OCMW op het einde van het jaar 120 informatiebeheerders met 1 centrale informatiebeheerder. Op 14 juni 2012 nam het OCMW naar jaarlijkse gewoonte deel aan de Dag van de Informatiebeheerder.

De informatiebeheerders sloten voor hun opleidingen 'Informatiebeheer' en 'Werken met de RMTtoolbox' aan bij hun collega's van de stad. Ze namen ook deel aan de in 2012 opgerichte maandelijkse workshops. De infosessies voor haar nieuwe medewerkers voorzag het OCMW zelf. Er werden ook opfriscursussen voor het werken met de RMTtoolbox voorzien, maar de organisatie hiervan werd overbodig na het oprichten van de RMTtoolbox-doe-dagen.

De informatiebeheerders worden op de hoogte gehouden door de nieuwsbrief archivANT. Op het OCMW-intranet wordt een pagina over informatie- en archiefbeheer up-to-date gehouden met verwijzingen naar de meer gedetailleerde intranetpagina's van het stadsarchief.

In de loop van 2012 werden de mappenstructuren van 7 bedrijfseenheden en 2 onafhankelijke diensten overgezet naar de groepsbrede mappenstructuur.

2

Archiveren

N, Longue rue d'Herenthals, 40, Anvers

EL - BARDO

kt, 93, Antwerpen

ג א ב ש

פון יידיש דראמאטיש

יא"ר XVIII

ווילרנער

א.מ. ס. מזא

ZONDAG, 31 DEC.

OM 20 U. 30 STIPT

זונטאג, 31 דעצע.

ענשפּעק 8.30 אונט

א לוסטיקער אונט ביי די ווילנער
EEN LUSTIGE AVOND BIJ DE WILNA TROEP

Laat ons vroolijk zijn

Liederen-Parodieen.
Karikaturen-Humor

met de medewerking van het volledig ensemble

Conférencier: M. MAZO

Einde der voorstelling om 23 u.

לאמיר פריילעך זיין

לידער פארדיקט
קאריקאטורן, הומאר

טוט זיך אפלייגט פון טאנץ אנטאנז

קאנפערענסיע: מ. מזא

ערע אריינשטעלט 11 א דנקר אונט

MAANDAG, 1 JAN.

מאנטיאג 1 יאנ

2.1 Bestemmen en overdragen

2.1.1 Stedelijk archief

In 2012 behandelde het stadsarchief 821bestemmingsaanvragen van stedelijke diensten. Van deze bestemmingsaanvragen kon 48,6% (399 toelatingen) overgedragen worden naar het stadsarchief. 36% (295 toelatingen) kreeg toelating tot vernietiging. In totaal is 1.735 meter papier vernietigd, wat iets meer is dan in 2011: 1.690 meter). Bij 34 aanvragen was het nog te vroeg om de dossiers over te dragen of te vernietigen en moest de dienst de dossiers nog zelf bewaren, in 93 gevallen moest een selectie (combinatie van overdragen, vernietigen, bewaren) uitgevoerd worden.

In vergelijking met 2011 (1.460 bestemmingsaanvragen) is er een forse daling van het aantal bestemmingsaanvragen. In 2012 is voornamelijk gewerkt op een aantal grote reeksen (zoals vreemdelingendossiers), zodat we met circa 1.000 meter overgedragen archief een flinke stijging hebben tegenover 2011 (765 meter). Het stadsarchief gaf opleiding en begeleidde de stadsdiensten regelmatig bij het archiveren.

Hieronder een overzicht van de begeleide locaties:

Begeleide diensten	Locatie	Overdracht 2012
Actieve Stad / Toerisme en congres	Grote Markt 15, 2000 Antwerpen	x
Actieve Stad / Algemeen onderwijsbeleid	Antwerpsesteenweg 369, 2390 Malle Francis Wellesplein 1, 2018 Antwerpen	
AG Stedelijk onderwijs	Verschillende locaties	
AG VESPA	Generaal Lemanstraat 55, 2018 Antwerpen Havanastraat 5, 2030 Antwerpen	
AMUZ vzw	Kammenstraat 81, 2000 Antwerpen	x
Antwerpen / Districts- en loketwerking / Districtssecretariaat	Lange Gasthuisstraat 21, 2000 Antwerpen	x
Antwerpen / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Lange Gasthuisstraat 21, 2000 Antwerpen	x

Berchem / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Grotesteenweg 150, 2600 Berchem	x
Borgerhout / Districts- en loketwerking / Districtssecretariaat	Moorkensplein 1, 2140 Borgerhout	x
Borgerhout / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Moorkensplein 19, 2140 Borgerhout	x
Cultuur, sport & jeugd / Musea en erfgoed / Letterenhuis (Archief Antwerpen '93)	Minderbroedersstraat 22, 2000 Antwerpen	x
Cultuur, sport & jeugd / Musea en erfgoed / Museum aan de stroom (Volkskundemuseum)	Hanzestedenplaats 1, 2000 Antwerpen	x
Cultuur, sport & jeugd/ Musea en erfgoed / Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience (Stedelijke bibliotheekschool)	Hendrik Conscienceplein 4, 2000 Antwerpen	x
Deurne / Districts- en loketwerking / Districtssecretariaat	Maurice Dequeeckerplein 1, 2100 Deurne	x
Deurne / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Maurice Dequeeckerplein 1, 2100 Deurne	x
Districts- en loketwerking / Loketwerking / Cel asielzoekers	Everdijstraat 20, 2000 Antwerpen	x
Districts- en loketwerking / Loketwerking / Strafreger	Havanastraat 5, 2030 Antwerpen	x
Ekeren / Districts- en loketwerking / Bevolking en burgerlijke stand	Veltwijcklaan 27, 2180 Ekeren	
Ekeren / Districts- en loketwerking / Districtssecretariaat	Veltwijcklaan 27, 2180 Ekeren	
Ekeren / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Veltwijcklaan 27 , 2180 Ekeren	x
Financiën	Havanastraat 5, 2030 Antwerpen	x
Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	Verschillende locaties	x

Hoboken / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Marneflaan 3, 2660 Hoboken	x
Internationaal Zeemanshuis	Falconrui 21, 2000 Antwerpen	x
Lokale politie / Centrum	De Wittestraat 1, 2600 Berchem	
Lokale politie / Politie museum	Oudaan 5, 2000 Antwerpen	x
Merksem / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Burgemeester J. Nolfplein 1, 2170 Merksem	x
Ombudsvrouw	Sint-Jacobsmarkt 5-7, 2000 Antwerpen	
Patrimoniumonderhoud (Archief Departement voor werken)	Havanastraat 5, 2030 Antwerpen	x
Stads- en buurtonderhoud / Begraafplaatsen / Schoonselhof	Domein Schoonselhof, 2610 Wilrijk	x
Stads- en buurtonderhoud / Begraafplaatsen / Silsburg	Domein Silsburg, Herentalsebaan 576, 2100 Deurne	x
Stads- en buurtonderhoud / Groendienst	Leerhuis, Gerard Le Grellelaan 5	
Stadsontwikkeling	D'Herbouvillekaai 7/8, 2020 Antwerpen	x
Stadsontwikkeling (Bouwdossiers Hoboken)	Francis Wellesplein 1, 2018 Antwerpen	x
Stadsontwikkeling (Bouwdossiers Berchem)	Grotesteenweg 150, 2600 Berchem	x
Stadsontwikkeling (Bouwdossiers Ekeren)	Veltwijcklaan 27, 2180 Ekeren	x
Stadsontwikkeling (Milieudossiers)	Havanastraat 5, 2030 Antwerpen	x
Wilrijk / Districts- en loketwerking / Vreemdelingenzaken	Bist 1, 2610 Wilrijk	x
Woonhaven Antwerpen CVBA	Parochiaanstraat 7, 2000 Antwerpen	x

2.1.2 Bijzondere overdrachten

2.1.2.1 Project Vreemdelingenzaken, overdracht 1840-1995

In mei 2012 verhuisden alle diensten vreemdelingenzaken vanuit de districten naar een centrale locatie. Naar aanleiding van deze verhuisbeweging werden de vreemdelingendossiers van 1840 tot en met 1995 overgedragen aan het stadsarchief. Sinds 1 september 2012 zijn de dossiers in onze leeszaal raadpleegbaar. Via het intranet of de internetsite van het FelixArchief kan je deze dossiers doorzoeken. Voor Antwerpen vind je personen terug via de gescande fiches, inwoners van de overige gemeentes voor de fusie en de districten kan je in een detailtoegang individueel opzoeken.

Enkele cijfergegevens overdracht vreemdelingenzaken

18 medewerkers maakten gedurende 3 maanden 371.006 beschrijvingen en droegen 175.542 dossiers over, goed voor 567,1 meter. Voor 1 dossier kunnen meerdere beschrijvingen nodig zijn: per gezin wordt een dossier gemaakt met een beschrijving (naam en datum) per persoon in het dossier. Het stadsarchief beschikt nu over 573.940 vreemdelingendossiers, samen 1.068,49 meter en gegevens over meer dan 1 miljoen Antwerpenaars. Daarmee maken ze 25,97% uit van het totale aantal inventarisnummers.

In het nieuws

De overdracht en het beschikbaar stellen van deze dossiers ging niet onopgemerkt voorbij. De volgende media besteedden er een artikel aan:

- Bericht in 'Antenne', september 2012
- Bericht in Nieuwsbrief FelixArchief, november 2012
- Interview in 'De Nieuwe Antwerpenaar', november 2012
- Interview in 'Gazet Van Antwerpen', 27 november 2012

2.1.2.2 Bouwdossiers

Sinds 2010 loopt een project waarbij medewerkers van de bedrijfseenheid Stadsontwikkeling onder begeleiding van het stadsarchief de bouwdossiers van de verschillende districten archiveren. In 2012 zijn de bouwdossiers van Ekeren en Hoboken en een eerste deel van Berchem overgedragen. Hieronder een overzicht van de in het stadsarchief beschikbare bouwdossiers:

1. **Antwerpen:** 1797-2006 (van de periode 1797-1830 zijn er vooral gevelplannen terug te vinden)
2. **Berchem:** 2000-2006
3. **Berendrecht:** 1943-2006
4. **Zandvliet:** 1941-2006
5. **Lillo:** 1958-2006

6. **Borgerhout:** 1948-2006
7. **Deurne:** 1920-2006
8. **Ekeren:** 1907-2006
9. **Hoboken:** 1899-2006 (met uitzondering van enkele dossiers uit periode 1900-1910)
10. **Wilrijk:** 1900-2006

2.1.2.3 Districten

Na afloop van het project Vreemdelingenzaken, startte een aantal districten met initiatieven voor de overdracht. Het betreft een aantal reeksen van het archief van de vroegere autonome gemeenten (periode voor 1983): in Borgerhout, Deurne, Wilrijk (eerste overdracht in 2013) en Ekeren (eerste overdracht in 2013).

2.1.2.4 Kabinetsarchieven

In 2013 trad er een nieuw bestuur aan. De afscheidnemende schepenen en burgemeester droegen hun archief over aan het stadsarchief. De overgedragen bestanden bevatten beleidsdossiers, briefwisseling, stukken over representatie en projectdossiers. Niet al deze archieven zijn onmiddellijk openbaar. Het nieuwe bestuur vatte intussen de nieuwe beleidsperiode aan met infosessies over archiveren.

Overgedragen archieven:

Kabinet Jeugd - Schepen Leen Verbist – Güler Türan

Kabinet Openbare Werken - Schepen Guy Lauwers

Kabinet Burgemeester - Burgemeester Patrick Janssens

Kabinet Onderwijs - Schepen Robert Voorhamme

2.1.3 Overdrachten OCMW-archieven

In 2012 droeg het OCMW meerdere archieven over naar het FelixArchief. Verschillende archiefreeksen van het centraal bestuur en de instellingen van het OCMW Antwerpen en zijn rechtsvoorgangers kregen een plaats in het FelixArchief. Deze reeksen zijn goed voor 2.365 inventarisnummers.

Daarnaast werden reeksen sociale dossiers van Antwerpen en Wilrijk naar het FelixArchief gebracht (31.928 inventarisnummers).

In totaal werden 5.021 archiefdozen overgedragen, goed voor ongeveer 630 strekkende meter archief.

2.1.4 Private archieven

In 2012 boden 63 personen, verenigingen of bedrijven in totaal 115 reeksen aan (in 2011 115 reeksen van 75 personen).

Voor het verwerven van private archieven werken we met een acquisitieprofiel dat we regelmatig verfijnen en ons toelaat om de aangeboden archieven te waarderen.

Van de 115 reeksen, stukken of dossiers werden er 87 opgenomen in het archief, 7 vragen zijn nog in behandeling. 21 bestemmingsaanvragen werden geweigerd of doorverwezen naar een andere archiefbe-
waarplaats. Omdat het archief niet in het acquisitieprofiel paste, of omdat de potentiële schenker er een financiële vergoeding voor vroeg. Het stadsarchief voert immers een beleid van niet-aankopen van archieven en niet deelnemen aan het verhandelen van archieven en erfgoed.

Voor de archieven die niet in onze collectie passen omdat ze bijvoorbeeld geen link met Antwerpen hebben, zoeken we steeds een geschikte bestemming. In de bijlagen vindt u een overzicht van de particuliere archieven en hun schenkers in 2012.

Ook dit jaar verdienen enkele schenkingen extra aandacht:

Drie schenkingen hebben betrekking op de situatie van Belgische vluchtelingen in Nederland tijdens WOI: uit angst voor de Duitsers sloegen destijds tienduizenden Belgen op de vlucht. Ze hadden twee opties: naar het neutrale Nederland of het Kanaal over naar Engeland. Na de beschieting en de val van Antwerpen op 10 oktober 1914 ging het grootste aantal vluchtelingen naar Nederland. De regering verspreidde de burger-
vluchtelingen over het land, waarna provinciale vluchtelingencomités zich over hen ontfermden. Kinderen kwamen vaak bij Nederlandse gezinnen terecht.

De schenking van Leentje Veltman - Hack omvat foto's en brieven van Belgische burgervluchtelingen naar Nederland (984#1-12).

De familie Hack uit Nieuw-Lekkerland in de provincie Zuid-Holland bood onderdak aan enkele Antwerpse kinderen. Ze gaven ook briefwisseling van Belgische vluchtelingen in Nederland via een contactpersoon door naar België.

Ook Joseph Terhart bracht zijn twee jongste dochtertjes naar de familie Hack. Stefanie Terhart verbleef bij de familie Hack en Lena Terhart verbleef bij de bureu, de familie De Boer. Na de oorlog bleven ze nog contact houden.

Ook Catharina Baan - de Grave schonk ons o.a. foto's (987#1-2) van haar moeder Blanche De Kat die tijdens de Eerste Wereldoorlog bij een familie te Woerden in Nederland verbleef.

Fonto, centrum voor Geschiedenis van de armsten in Europa gevestigd in Delft, bezorgde ons documenten met betrekking op de vele Belgische vluchtelingen tijdens WOI in Delft, afkomstig van het Archief Delft en de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. Deze worden bewaard onder de resultaten van onderzoekers (1180#1).

De heer Dominique Pacco schonk ons een daguerreotypie van Philomène Meeùs (1836-1864) uit Antwerpen, in 1857 gemaakt door de Antwerpse fotograaf Joseph Dupont (983#1). De daguerreotypie is een vroege

fotografische methode, uitgevonden door Louis Daguerre in de eerste helft van de 19e eeuw. Bij daguerreotypie wordt een gepolijste, verzilverd koperen plaat gebruikt. De plaat wordt lichtgevoelig gemaakt met jodium-dampen en levert na blootstelling aan kwikdampen (ontwikkelen) positieve, spiegelende beelden. Het beeld wordt gefixeerd in een zoutoplossing en dan afgespoeld met water. Doordat er geen negatief wordt gebruikt, zoals bij het hedendaagse procedé, was het niet mogelijk om meerdere afdrucken te maken. Iedere daguerreotypie is daardoor uniek. Dit is de eerste daquerreotypie in onze collectie.

De heer Armand Steenackers schonk ons een gepersonaliseerd kaartspel (941#5-6) vervaardigd tijdens WOII. Tijdens de oorlog speelden zijn grootouders regelmatig kaart met een clubje vrienden. Als herinnering liet de heer Van Eupen, lid van de kaartclub, deze kaarten maken. Op de kaarten figureren de politieke hoofdrolspelers van toen (Stalin, Roosevelt, Churchill, Hitler en Mussolini), de leden van de kaartclub en enkele kleinkinderen van de familie Steenackers.

2.2 Beschrijven en beheren van archieven

2.2.1 Beschrijven van archieven

Beschrijvingen

Met het archiefbeheerssysteem MACZ² streven we ernaar om alle archiefbestanddelen digitaal te beschrijven en in één geheel ter beschikking te stellen. Voorlopig zijn de bibliotheek (A-net) en de beeldbank (AVA) hierin nog niet geïntegreerd.

Op 31 december 2012 bevatte MACZ 312.699 ISAD-beschrijvingen³, een toename met 63.995 eenheden ten opzichte van december 2011. Hieraan zijn 293.383 inventarisnummers gekoppeld.

Om grote reeksen zoals de dossiers van bouwvergunningen of vreemdelingenzaken vlot en individueel doorzoekbaar te maken via de zoekmodule op de website van het FelixArchief, werken we sinds 2010 met ‘detailtoegangen’. Het voorbije jaar maakten de archiefbeschrijvers weer gretig gebruik van deze faciliteit: zij maakten niet minder dan 358.444 inventarisnummers toegankelijk door middel van 704.869 beschrijvingen. Op 31 december 2012 waren er via MACZ 1.001.988 inventarisnummers of 45,6% van het totale aantal online beschreven met een ISAD- of een detailbeschrijving. Een toename met 8,6% ten opzichte van 2011.

In 2012 startten we ook een project op dat de komende jaren zal blijven lopen: het bewerken van de oude drukken in onze bibliotheek. We bekijken alle beschrijvingen van de oude drukken, ze worden hernummerd en correct verpakt. In de toekomst komt er mogelijk een restauratie van de banden. Er werd gestart met de drukken uit de 16e eeuw en we deden meteen al een mooie vondst: een niet eerder opgemerkt convoluut

met daarin een Dirk Martens druk die uniek blijkt in België. Het gaat om 105 # 3979: Quaestiones quotlibeticæ van Adriaan Floriszoon Boeyens, hoogleraar theologie aan de Leuvense universiteit die in 1522 werd verkozen tot paus Adrianus VI, de enige paus ooit uit de Nederlanden.

2 MACZ: Het archiefbeheersysteem dat het FelixArchief ontwikkelde en gebruikt.

3 ISAD-beschrijving: Een ISAD-beschrijving is een volgens de internationale standaard ISAD gemaakte beschrijving van een archief of een archiefbestanddeel.

Nieuwe toegangen

Het werk van de archiefbeschrijvers leverde weer heel wat interessante toegangen op:

- De verzameling van ruim 500 stadsplattegronden uit de 16de -20ste eeuw kreeg een overzichtelijke toegang. De meeste plattegronden zijn nu ook digitaal beschikbaar.
- De detailtoegang voor de bouw- en milieuvergunningen (1797-2006) werd geïntegreerd in de online ISAD-structuur. Vanuit het zoekresultaat kan een dossier nu aangevraagd of gereserveerd worden. Bovendien breidde de reeks uit met de dossiers van het district Hoboken.
- Alle 144 affiches en pamfletten van Joodse verenigingen uit 1932-1934 zijn nu beschreven en digitaal beschikbaar.
- Het politiearchief van de lokale politie Antwerpen (1797-2002) werd in 2012 bijna volledig digitaal beschreven en online doorzoekbaar. De gebruiker vindt bovendien onmiddellijk alle informatie over mogelijke openbaarheidsbeperkingen. Dit is vooral voor het 20ste-eeuwse archief belangrijk.
- De integratie van het OCMW-archief in het FelixArchief werpt zijn vruchten af. De inventarissen van de processen-verbaal van de raad voor maatschappelijk welzijn en van de notulen bestaansminimum/leefloon zijn nu online toegankelijk. Ook de toegangen op reeksen van het Sint-Elisabethgasthuis, het Stuivenberggasthuis, het Adolf Stappaertgasthuis, het Moederhuis, het Dispensaire Maritime, het Stedelijk Dodenhuis, het Meisjeshuis en het Sint-Erasmusgasthuis in Borgerhout werden in 2012 via onze website consulteerbaar. Het betreft voornamelijk inkomboeken, geboorteakten, nalatenschappenboeken en overlijdensakten.
- Het archief van de Dienst Stadsgebouwen (1829-1954) bevat dossiers over de administratieve voorbereiding, opvolging en afhandeling van werken aan stadsgebouwen en stedelijke publieke voorzieningen zoals parken en begraafplaatsen.
- De kiezerslijsten (1857-2012) kregen met een individuele beschrijving en een uniek nummer ook een chronologische ordening, wat hen makkelijker opspoorbaar en consulteerbaar maakt.
- Met de inventaris van de havenconcessies wordt een uniek stukje haven- en bedrijfsgeschiedenis toegankelijk gemaakt. De dossiers uit de periode 1866-1993 illustreren 130 jaar havenontwikkeling. Ook de averijdosiers van het Havenbestuur uit de periode 1887-1993 kregen een toegang.
- Wie een blik wil werpen op 130 jaar archiefbeheer kan voortaan terecht in het archief van het archief. In

2012 plaatsten we de inventaris van ons eigen archief op de website.

- Het integrale planarchief van de technische dienst van het Havenbedrijf, afdeling Renovatie en nieuwbouw omvat 7.124 plannen uit de periode 1852-2003. Te consulteren met een handige detailtoegang.
- Het archief van de Stedelijke Bibliotheekschool (1940-1979) bestaat uit cursusmateriaal, lessenroosters, dossiers per schooljaar, examendossiers en ook de examens zelf.
- Het archief van het Korps der Stadstrommelaars (1898-1997) bevat hoofdzakelijk foto's van de stadstrommelaars op evenementen vanaf de oprichting tot 1997.
- Na het sluiten van het Volkskundemuseum werden hun archieven en het archief van K.C. Peeters - Instituut voor Volkskunde (1907-2007) overgedragen aan het FelixArchief.
- De 4 guldenboeken van ontvangsten, bezoeken en manifestaties (1866-1935): De 716 beschreven folio's omvatten niet minder dan 321 gelegenheden zoals ontvangsten, inhuldigingen, jubileumvieringen ... Op de website zijn zij elk afzonderlijk beschreven. In de eerste drie guldenboeken is elke gebeurtenis prachtig geïllustreerd door kunstenaars zoals Louis Seghers (koninklijk kalligraaf) en Achiel Kas.
- Meer dan 6.000 papieren interne stedelijke dienstnota's (1899-2000) zijn gearchiveerd en staan mee opgelijst in het archievenoverzicht. Van het gebruik van de koperen stempel in 1899, openverklaringen, het gebruik van de huisstijl tot een dienstnota over de verzending van de dienstnota's zelf in 2000 ... De reeks is chronologisch gerangschikt en illustreert hoe de werking van de stedelijke administratie evolueerde.

2.2.2 Vrijwilligerswerking

Het stadsarchief heeft een lange traditie inzake vrijwilligerswerk. Vrijwilligers besteden onbezoldigd een belangrijk deel van hun vrije tijd aan het duurzaam bewaren en ontsluiten van onze archieven. In 2012 waren 19 vrijwilligers aan de slag voor FelixArchief. Een gemotiveerde ploeg die ondertussen al heel wat expertise in huis heeft en weer erg productief uit de hoek kwam.

In 2012 werden in het Modern Archief:

- 313 affiches gevlakt, genummerd, opgemeten en verpakt
- 1.076 plannen uit het planarchief herverpakt volgens formaat, opgemeten en hernummerd
- 4.483 negatieven van de stadsfotografen gedigitaliseerd en omgezet in een positief beeld
- 2.354 gedigitaliseerde vreemdelingendossiers klaargemaakt voor transfer naar het digitaal depot, en van 1.250 dossiers, bundels en banden uit het politiearchief, de data opgezocht in de Particuliere Archieven
- 2.854 glasnegatieven uit het fotoarchief van de Gazet van Antwerpen genummerd, geregistreerd en verpakt,
- 17.850 foto's uit het fotoarchief van de Gazet van Antwerpen gedigitaliseerd,
- 9.212 foto's uit het fotoarchief van de Gazet van Antwerpen, reeks BIO beschreven,

- 2.316 glasnegatieven uit het archief van persfotograaf Thibau genummerd, geregistreerd en verpakt,
- 150 glasnegatieven uit de verzameling Thibau gedigitaliseerd en omgezet in een positief beeld,
- 1.493 stukken uit de iconografische verzameling van de Koninklijke Maatschappij voor Dierkunde Antwerpen genummerd, beschrijvingen gecontroleerd en verpakt, en 250 stukken uit het archief van Jean Vanhoren beschreven.

In 2012 werden in de Verzamelingen:

- 2.430 overlijdensberichten beschreven en individueel genummerd,
- 4.278 stukken uit de verzameling verkiezingsdrukwerk individueel genummerd en beschreven,
- 5.069 foto's uit de reeks FOTO hernummerd en individueel verpakt,
- 1.320 foto's uit het archief van het Koninklijk Jeugdtheater hernummerd.

Samengevat behandelden de vrijwilligers 56.698 inventarisnummers, waarvan er 14.441 logistiek werden bewerkt, 17.420 een beschrijving kregen en 24.837 werden gedigitaliseerd of klaar gemaakt voor transfer naar het digitaal depot.

2.2.3 Beheren van archieven

Virtueel nummeren

In 2012 experimenteerden we met het concept 'virtueel nummeren', de opvolger van het concept 'aangroepunt'. Bij virtueel nummeren rekenen we uit hoe we onze legborden perfect kunnen opvullen zonder één cm plaats te verliezen, door archiefdozen van verschillende breedte te combineren. We doen dit virtueel, we plaatsen de dozen dus nog niet meteen fysiek op het rek.

De etiketten met de doosnummers verdelen we per doostype (breed, smal) en per plaatscategorie (plat op het rek, moeilijk bereikbaar omwille van in de weg hangende steunbalken enz.) over genummerde enveloppen. Wie archieven verpakt, kiest uit de lijst beschikbare enveloppen diegene waarvan de dozen het beste passen bij de te verpakken archiefstukken. Zo gaan zeer dikke archiefstukken die weinig geconsulteerd worden bij voorkeur in een brede doos die op een moeilijkere plaats staat om archieven uit te halen.

De voordelen ten opzichte van het werken met aangroepunten zijn:

- Het uitzoeken van de optimale dooscombinatie om een legbord helemaal op te vullen kan op een rustig moment gebeuren. Wanneer we met aangroepunten werken, moet dit gebeuren op het moment dat de archieven er al zijn en er een hogere werkdruk is.
- We kunnen archiefstukken gemakkelijk toewijzen aan de voor hun best passende doos (bv. kwetsbare archieven in dozen die plat liggen, veel gevraagde archieven in dozen die zeer vlot te bereiken zijn)
- We kunnen vlot meerdere archieven simultaan plaatsen. Bij een aangroepunt kunnen we maar één

reeks tegelijk plaatsen.

- De doosnummers die de archieven krijgen zijn meteen gekend. Het werken met hulpsnummeringen ('potloodnummers') op de dozen is niet langer nodig.
- Archieven op locatie verpakken verloopt vlotter omdat er meer standaardisering is en de dooscombinaties vastliggen.

We ondervinden ook nog enkele 'uitdagingen'.

- We moeten een uitgebreidere 'boekhouding' bijhouden. Dankzij deze boekhouding sporen we wel meer en veel sneller fouten op.
- Wanneer gevulde, voorgenummerde dozen arriveren, moet de medewerker vaak het plaatsingsnummer ervan opzoeken. In een leeg rek ontbreken immers andere, reeds geplaatste dozen die als referentiekader kunnen dienen. Dit is een extra handeling ten opzichte van het werken met aangroei punten. Voorlopig lossen we dit op met lijsten met het nummer van de eerste en de laatste doos op een rek. In de loop van 2013 werken we aan een betere oplossing.

Toename inventarisnummers

In 2012 steeg het aantal inventarisnummers met 392.645 eenheden ruim boven de 2 miljoen (totaal: 2.197.886). Door deze toename met 21% verhoogde de werkdruk op het logistiek beheer in die mate dat we een deel van de gegevens pas in 2013 zullen kunnen verwerken. Ter vergelijking: in 2010 en 2011 bedroeg de stijging van het aantal inventarisnummers respectievelijk 10,5 en 8,8 %.

2.3 Digitaal depot

In de loop van het jaar groeide het digitale depot sterk aan. Eind 2012 telde het digitale depot 257.675 inventarisnummers, wat een toename van 141 % inhoudt. Eind 2012 was 11,72% van alle inventarisnummers digitaal beschikbaar. De toename aan digitale inventarisnummers is grotendeels afkomstig van digitaliseringsprojecten (foto's Gazet van Antwerpen, vreemdelingendossiers). Maar ook de overdrachten van digital born archieven vanuit de stedelijke administratie kende een grote toename. Daarnaast werden ook archiefdocumenten uit enkele grote toepassingen gearchiveerd (VIP 14⁴, Smartsite⁵, Notulus⁶).

Door de sterke aangroei van gedigitaliseerde en digitale archieven was eind 2012 de beschikbare opslagcapaciteit nagenoeg volledig in gebruik. De totale omvang van het digitale depot bedroeg 18,7 TB. Samen met Digipolis werkten we een financieringsvoorstel voor de uitbreiding van de komende jaren uit. Het digitale depot binnen de bestaande infrastructuur uitbreiden werd in vraag gesteld vanwege de hoge kost

per opslagen gigabyte (vooral het gevolg van de softwarekost per opgeslagen gigabyte).

Bovendien was de bestaande infrastructuur end-of-life en verliepen de onderhouds- en ondersteuningscontracten. Deze contracten verlengen zou een nog hogere kost met zich meebrengen. We onderzochten dan ook verschillende alternatieven en uiteindelijk werd beslist om over stappen naar een nieuw type van opslag. Hierdoor zal de opslagkost per opgeslagen gigabyte 85% goedkoper worden.

In het najaar startten de voorbereidingen voor de datamigratie. Door het grote volume vraagt deze operatie de nodige voorzorgen, een heel actieve opvolging en een lange doorlooptijd. De storage infrastructuur van het digitale depot zal begin februari 2013 worden omgezet.

In het Digipolisproject 'Opname en beheer' werd hoofdzakelijk extra software voor migraties aangeschaft. Het project 'Andere diensten' kende opnieuw een moeizaam verloop. Het aantal ondersteunde bestandsformaten werd uitgebreid met audio- en videoformaten. Maar tijdens acceptatietesten kwamen opnieuw enkele blokkerende kwesties aan het licht. Eind 2012 konden de webservices voor automatische opname in het digitale depot nog steeds niet worden geaccepteerd.

Enkele overdrachten vanuit de stedelijke administratie bevatten ook bestandsformaten die nog niet werden ondersteund door het digitale depot. De nodige ondersteuning werd voorzien zodat eind 2012 70 verschillende bestandsformaten worden ondersteund.

4 VIP 14 = postverwerkingsprogramma van de stad

5 Smartsite = content management systeem achter de website van de stad

6 Notulus = softwareprogramma ter ondersteuning van het besluitvormingsproces van de gemeenteraad

2.4 Materiële zorg: Preventie, conservatie, restauratie

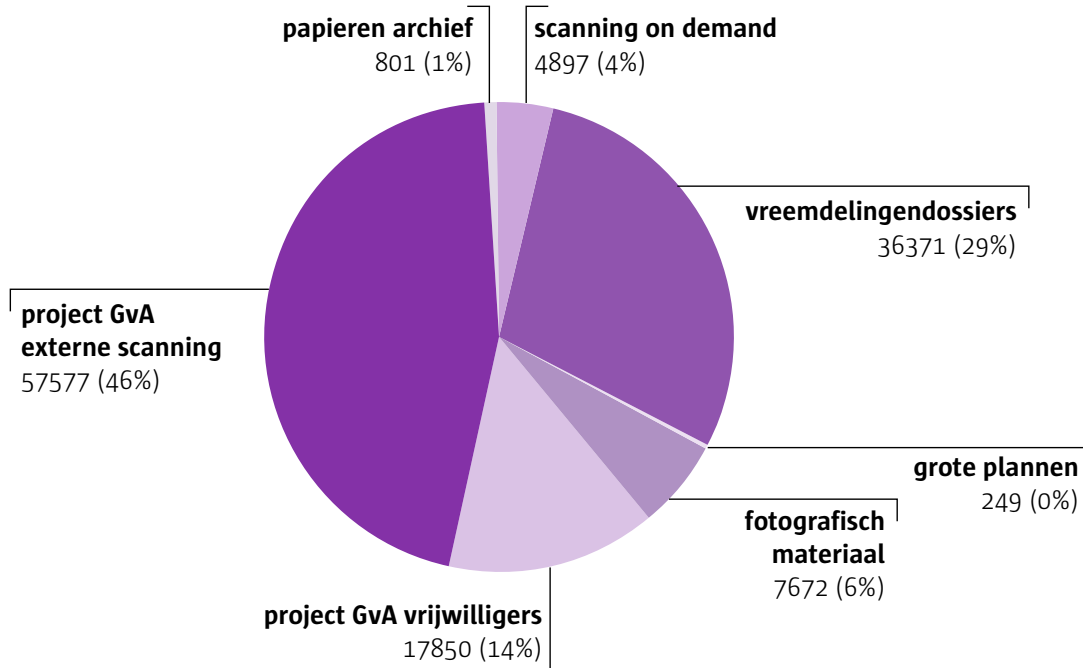
In veel gebruikte en geraadpleegde reeksen sluipen gemakkelijker fouten. Daarom startten de magazijnmedewerkers met een recollement van alle bouwdoSSIERS van het district Antwerpen die voor 2006 werden overgedragen. In 2012 werden 121.463 van de 205.487 (59,11%) inventarisnummers gecontroleerd. Daarbij vonden de medewerkers 153 verloren gewaande doSSIERS terug. Dit zijn zowel doSSIERS die in het verleden werden aangeduid als niet aanwezig, als doSSIERS die op een verkeerde plaats teruggeplaatst waren.

We lieten een externe restaurator 60 registers reinigen en herstellen: 20 bevolkingsregisters en 40 registers uit het Ancien Régime. 503 perkamenten charters werden gereinigd en gevlaakt. 96 kleine restauraties (voornamelijk het herstellen van scheuren) werden intern uitgevoerd.

2.5 Digitalisering

In 2012 voegden we van 124.868 analoge inventarisnummers een digitale scan aan het digitaal depot toe. De

grafiek geeft een overzicht van de soorten en de oorsprong van deze bestanden:

Stadsmedewerkers scanden in huis de eerste twee categorieën, papieren archieven en dossiers voor scanning on demand. De scans van de vreemdelingendossiers werden gemaakt door Familysearch maar verwerkt door medewerkers van het Felixarchief. 249 grote plannen en kaarten werden extern ingescand op kosten van de stad. Vrijwilligers scanden fotografisch materiaal in van het FelixArchief en in het kader van het project Gazet Van Antwerpen. Voor dit laatste project werden ook 57.277 foto's extern gescand. Het FelixArchief blijft dus vooral inzetten op het inscannen van kwetsbare fotografische materialen. Slechts 40% van alle ingescande inventarisnummers is raadpleegbaar via onze website. Dit is te wijten aan het feit dat de beschrijvingen van de foto's van de Gazet van Antwerpen nog niet gepubliceerd zijn.

3

Archieven raadplegen

Het stadsarchief scande 4.897 dossiers op vraag van stadsdiensten.

3.1 Leeszaal

Stijgende cijfers op alle fronten

In 2012 steeg het aantal raadplegingen van inventarisnummers met 44% ten opzichte van 2011. Deze stijging was vooral te wijten aan een veel hoger aantal raadplegingen van digitale archieven (18.879 tegenover 8.367 in 2011). Maar ook de bezoekers van de leeszaal bekeken veel meer stukken (28.900 tegenover 24.914 in 2011). Ondanks deze stijging bleef de wachttijd voor de lezer in 2012 30 minuten, net zoals in 2011. Er was bijkomende personeelsinzet nodig om een stijging van de wachttijden te vermijden.

1.373 bezoekers (49%) van de fysieke leeszaal kwamen uit Antwerpen, 1.280 bezoekers (45%) uit andere Belgische gemeenten en 109 bezoekers (4%) uit Nederland. De overige 55 bezoekers (2%) kwamen uit andere landen.

In 2012 vonden opvallend meer groepen studenten hun weg naar de leeszaal. Niet alleen vanuit de opleiding geschiedenis, maar uit de richtingen architectuur, fotografie, restauratie, rechtspraak en uit het secundair onderwijs komen studenten oefeningen maken in het FelixArchief.

Het FelixArchief kiest ervoor om digitale en gedigitaliseerde archiefdocumenten aan te bieden in een geïntegreerd overzicht met de “fysieke” archieven. De gebruiker “ontdekt” dus maar op het einde van zijn zoektocht naar informatie of deze digitaal is. Daardoor verschillen de kijkcijfers van de digitale en fysieke inventarisnummers amper:

	Fysiek	digitaal
Aandeel van de 20 meest actieve bezoekers in het totaal aantal geraadpleegde inventarisnummers	27,51%	27,95%
Aandeel van de bezoekers die 1 tot 3 inventarisnummers raadplegen in het totaal aantal bezoekers	49,55%	55,87%

Men zou verwachten dat er bij de digitale inventarisnummers minder eenmalige raadplegingen zijn omdat een raadpleging toch veel gemakkelijker verloopt. De website van het FelixArchief heeft dus duidelijk moeite om digitale bezoekers “vast te houden”.

De aard van het geraadpleegde materiaal verschilde in 2012 niet van de vorige jaren: nog steeds betreft een

ruim derde bouw- en milieuvergunningen.

In 2012 probeerden leeszaalmedewerkers de procedures bij het raadplegen van archieven zoveel mogelijk te automatiseren en te digitaliseren. Digitale archiefdocumenten waarop auteursrechten berusten kunnen enkel bekeken worden door stadsmedewerkers en door bezoekers van de fysieke leeszaal. Documenten waarop beperkingen inzake openbaarheid berusten, kunnen geïntegreerd op de website aangevraagd worden. Doordat de informatie over deze beperkingen per inventarisnummer is opgenomen in het archief-beheerssysteem verloopt de toegang tot deze informatie geautomatiseerd.

De levertijden voor bestellingen van reproducties vanuit de leeszaal werden sinds december 2012 aanzienlijk verkort. De klant krijgt zijn bestelling nu de volgende dag geleverd per e-mail. Ook bij deze bestellingen valt het overwicht van de bouw- en milieuvergunningen op. 71% van alle geleverde scans komt uit dit archief.

Het aantal opzoeken voor derden bleef in 2012 op een gelijk niveau als 2011. Gemiddeld krijgt de vraagsteller na 3,85 dagen een antwoord. De mediaan van de antwoordtijden is evenwel 1 dag. Het FelixArchief verwijst hierbij steeds naar het juiste inventarisnummer waarna de vraagsteller de leeszaal kan bezoeken om de inhoud van het dossier te bekijken.

Dagelijks verschijnen er in het archievenoverzicht nieuwe beschrijvingen van inventarisnummers. Wanneer een substantieel geheel is beschreven, kondigen wij dit aan in onze nieuwsbrief.

3.2 Website Felixarchief.be

Sinds de overstap naar de nieuwe versie van het content management systeem, hebben we te maken met twee verschillende cijfergegevens.

Enerzijds krijgen we een overzicht hoeveel bezoekers er op onze website komen om er algemene info op terug te vinden.

Anderzijds kennen we ook het aantal unieke bezoekers aan de zoekdatabank. Het betreft zowel stadsmedewerkers die de zoekpagina via intranet bezoeken als externe bezoekers via internet. De terugval in de zomermaanden kan te wijten zijn aan het lagere aantal studenten dat onze site dan bezoekt. Zij hervatten het academiejaar in oktober.

Unieke Bezoekers www.felixarchief.be

	Enkel internet	aantal unieke bezoekers op zoeken.felixarchief.be (zowel via internet als intranet)
januari	3.698	14.254
februari	3.497	12.336
maart	3.469	14.110
april	3.638	13.654
mei	3.131	12.221
juni	3.374	9.461
juli	3.375	10.469
augustus	3.304	10.842
september	3.573	10.309
oktober	4.975	14.948
november	4.841	17.307
december	3.824	9.944

3.3 ScanningOnDemand

Het aantal dossiers dat op vraag van de stadsdiensten wordt ingescand steeg in 2012 spectaculair naar 4.897 stuks (3.403 in 2011). Door deze stijging liep de gemiddelde wachttijd voor een aanvrager op tot 7,5 dag (3 dagen in 2011). De verwachte levertijd werd duidelijk aangegeven bij de bestelling maar dan nog slaagde de scanstudio er slechts in om in 75 % van de gevallen deze belofte na te komen.

De dossiers die op deze wijze worden ingescand, zijn ook beschikbaar voor andere bezoekers. In 2012 registreerden we 3.390 raadplegingen door burgers van dossiers die ingescand werden op vraag van stadsdiensten. Dat zijn dus evenveel ophalingen uit het magazijn bespaard.

4

Geschiedenis bestuderen

4.1 Straatnamen

Het stadsarchief adviseert in de straatnaamcommissie bij nieuwe straatnamen en bij onderschriften voor de straatnaamborden. De naamgeving van tunnels, bruggen, parken, plantsoenen, e.d. vallen buiten de bevoegdheid van de commissie. Toch krijgt het stadsarchief sporadisch nog wel vragen om advies in verband met dergelijke landschapselementen, vooral wat betreft de historische achtergrond van reeds bestaande namen.

De collega's van diverse stadsdiensten maar ook van andere overheidsdiensten en privébedrijven doen regelmatig beroep op het stadsarchief om de specifieke geschiedenis van een of meer straten te achterhalen. Het ontwikkelingsbedrijf doet dit voor de straatnaamborden, andere diensten voor de correcte adresering of naar aanleiding van een vraag van hun klanten. Zo werd o.m. gezorgd voor een actuele en digitale versie van de geschiedenis van de straten van Borgerhout.

Het stadsarchief formuleerde in 2012:

- 7 naamvoorstellen voor een nieuwe straat
- 3 adviezen over naamsveranderingen of vergelijkbare alternatieven
- 15 voordrachten voor nieuwe straatnamen, waarvan een aantal op de reservelijst werden gezet
- 7 onderschriften voor bestaande straten en
- 24 onderschriften voor geplande nieuwe straten

Verder beantwoordde het stadsarchief in 2012:

- 13 specifieke schriftelijke vragen over in totaal 24 straatnamen, plus 1 straatnamenlijst
- 20 mondelinge vragen over straatnamen in de leeszaal
- 20 telefonische vragen over straatnamen

4.2 Samenwerkingen

Handboek 'Wie klasseert, die vindt'

Het stadsarchief verzorgt sinds 2008 de hoofd- en eindredactie van twee jaarlijkse aanvullingen van het losbladig handboek 'Wie klasseert, die vindt', uitgegeven door Politeia samen met VVSG⁷ en stad Antwerpen. Dit handboek handelt over hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties. Voor dit handboek leverden medewerkers van het stadsarchief in 2012 opnieuw bijdragen.

⁷ VVSG: Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten

Universiteit Antwerpen

Gistorical Antwerp: Geïntegreerde data-infrastructuur voor de historische analyse van de stedelijke ruimte. Het Centrum voor Stadsgeschiedenis van de Universiteit Antwerpen heeft het initiatief genomen voor een project in het kader van de Hercules-stichting. Het gebruik van GIS⁸ is het voorbije decennium in ijtempo ingeburgerd in het historisch onderzoek.

Het FelixArchief is partner in het project, enerzijds voor het aanleveren van historische bronnen (zowel kaartmateriaal als datasets), anderzijds om de GIS-omgeving na afloop van het project een langer digitaal leven te garanderen.

De ambitie van GISTorical Antwerp is om een werkinstrument ter beschikking te stellen waarin het individuele huishouden centraal staat en dat verschillende sociale data integreert. Door de bouw en integratie van een reeks gevectoriseerde basiskaarten, gekoppeld aan historische gegevenssets, wordt een baanbrekend instrument gecreëerd. Dit mede dankzij de unieke sets gegevens waarover de partners nu al beschikken, en de scherpe focus op het huishouden als agent van sociale interactie. Onbeperkt uitbreidbaar in de toekomst, kunnen onuitgegeven kruisverbanden worden onderzocht, uiteindelijk leidend naar een “geïntegreerde sociale geschiedenis” van de stad.

⁸ GIS: Geografisch Informatie Systeem

Het Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis

Dit genootschap (www.gvag.be) is de belangrijkste vereniging voor onderzoek naar de geschiedenis in de breedste betekenis van het woord van de stad Antwerpen en de onmiddellijke omgeving. Sinds 2008 organiseert de vereniging ook jaarlijks een publiekslezing in het FelixArchief.

Op 17 november 2012 kende de publiekslezing over de Gouden Eeuw een heel ruime belangstelling.

Professor dr. Peter Stabel van de Universiteit Antwerpen wierp een kritische blik op de gouden zestiende eeuw van onze stad in zijn lezing 'De gouden eeuw van Antwerpen of het belang van toeval in de geschiedenis' waarbij Antwerpen en Brugge vergeleken werden. Na de uiteenzetting gaf Prof. dr. em. Hugo Soly (VUB en UGent) een wederwoord en was er mogelijkheid tot discussie en vraagstelling.

Familiekunde Vlaanderen

Wij mogen rekenen op de expertise van de medewerkers van Familiekunde Vlaanderen regio Antwerpen als vaste partners in onze leeszaal. Zij ondersteunen leeszaalbezoekers in hun genealogische zoektocht niet alleen aan de microfilmtoestellen, maar organiseren ook cursussen Heraldiek, Oud Schrift en Speuren naar je voorouders.

Aantal deelnemers voor de cursussen in het Felixarchief 2012:

Heraldiek	voorjaar	7 personen
	najaar	6 personen
Oud schrift	voorjaar	15 personen
Speuren naar je voorouders	voorjaar	16 personen
	najaar	65 personen

Antwerpen Averechts

Heel wat groepen en verenigingen bezoeken het gebouw onder leiding van de gidsen van vzw Antwerpen Averechts. De belangstelling voor deze rondleidingen blijft groot.

In 2012 bezochten 55 groepen, goed voor 1.326 bezoekers, het Sint-Felixpakhuis en maakten zo kennis met de werking van het FelixArchief.

5

**Communicatie en
promotie**

Waar kom jij vandaan?

Ontdek je geschiedenis in het FelixArchief.

5.1. Website en andere netwerken

Website

Een sterk uitgebouwde website ondersteunt in grote mate het efficiënt raadplegen van archieven. De huidige website (www.felixarchief.be), die het FelixArchief in 2011 lanceerde, probeert aan de hedendaagse verwachtingen te voldoen. Hij is opgebouwd uit twee autonome delen. In het eerste deel vind je praktische informatie over het archief, de verschillende deelarchieven, het informatiebeheer,

Het achterliggende deel (zoeken.felixarchief.be) bestaat uit een zoekrobot. Door middel van tabbladen en verschillende zoekvelden en -opties komt de digitale bezoeker snel aan het gezochte resultaat.

De intranetsite www.felixarchief.local is het stadspitaal voor informatiebeheer. Net als de website werd het intranet ook in 2011 gelanceerd en in 2012 geoptimaliseerd.

Facebook & Twitter

Het FelixArchief blijft inzetten op sociale media. In de loop van 2012 steeg het 'vriendenaantal' van 381 naar 558. Door het consequent verzamelen van statistieken is het nu mogelijk om elk Facebookbericht te evalueren en in de toekomst te optimaliseren. De Facebookpagina is een aanvulling op de nieuwsberichten op de website en toont naast de dagelijkse werking van het FelixArchief ook een verborgen stukje historisch Antwerpen.

De Twitteraccount [@FelixArchief](https://twitter.com/FelixArchief) telt intussen 265 volgers, vooral uit het professionele veld. Het medium wordt gebruikt voor snelle nieuwsberichten en een eerste contact met geïnteresseerden.

Bib Web Awards

Het FelixArchief kaapte in 2012 een bronzen award weg op de tweejaarlijkse Bib Web Awards. Dit zijn awards voor verdienstelijke websites en webtoepassingen die uitgaan van de Vlaamse bibliotheek-, documentatie- en informatiesector. Onze website kreeg vooral felicitaties over zijn duidelijke navigatie en het goede gebruik van beelden.

Forum

Het online forum 'Geschiedenis van Antwerpen' (www.geschiedenisvanantwerpen.be) blijft het adres voor iedereen met vragen over de geschiedenis van Antwerpen. Intussen is het forum zeven jaar oud maar blijft het aantal onderwerpen aangroeien. Het FelixArchief staat in voor de kwaliteitscontrole en het onderhoud.

Archieffoto van de week

De archieffoto van de week brengt elke week een foto uit onze beeldbank onder de aandacht. De foto verschijnt als nieuwsbericht op de startpagina van onze website en wordt regelmatig ook op de facebookpagina gepost.

5.2. Contacten en nieuwsbrieven

Maandelijke digitale nieuwsbrief

De cijfers liegen er niet om. De vertrouwde nieuwsbrief blijft het goed doen. Voorzichtig maar zeker groeit de abonneelijst nog steeds aan. Via Mailchimp wordt de nieuwsbrief elke maand verstuurd. Met deze software is het ook mogelijk te zien welk bericht de meeste ‘kliks’ opleverde. Een nieuwe brochure, nieuws over het FelixArchief zelf, stamboomgerelateerde archiefstukken en digitale stukken blijven de populairste onderwerpen.

ArchivANT

De interne nieuwsbrief archivANT richten we in de eerste plaats aan informatiebeheerders en hun leidinggevenden. Ook andere geïnteresseerde medewerkers van stad en OCMW kunnen zich inschrijven. De verzendlijst werd in 2012 uitgebreid met de nieuwe informatiebeheerders uit de districten en omvat ondertussen 964 abonnees.

In 2012 verzonden we deze nieuwsbrief twaalf keer. Twee afleveringen waren specifiek aan één onderwerp gewijd: één over het project van de afschaffing van de handtekening en één over het vernieuwde aanbod van opleidingen in het najaar.

5.3 Publicaties

Folder Zoeken in bouwdoossiers

De meerderheid van de leeszaalbezoekers brengt een bezoek aan het FelixArchief om hun bouwdoossier te vervolledigen. Zij hebben vaak een plan uit het oude bouwdoossier nodig om een stedenbouwkundige vergunning te kunnen krijgen. De zoektocht in deze bouwdoossiers is niet altijd even makkelijk. Een korte introductie, gegoten in een A5-flyer, over welke bouwdoossiers we bewaren, welke dossier je kan inkijken (openbaarheid, digitaal), hoe je een bouwdoossier opzoekt, of je een reproductie kan aanvragen en algemene info over het FelixArchief moet de aanvragers al een flink stuk op weg helpen.

Folder Waar kom jij vandaan?

De brochure ‘zoeken naar je voorouders’ had een opfrisbeurt nodig. We hebben niet alleen de layout maar ook de inhoud grondig herbekeken.

De brochure is vertrokken van het idee om het zoeken zo praktisch mogelijk aan te pakken. Je vertrekt immers van het nu en graaft dieper en dieper in het verleden. Vandaar dat we een tijdslijn hebben toegevoegd om de chronologie van alle mogelijke bronnen binnen het FelixArchief niet uit het oog te verliezen. De inhoud is ook aangepakt. Nieuwe overdrachten van o.a. het OCMW en de politie vormden een

meerwaarde voor de genealogische zoektocht en mochten niet vergeten worden.

Het praktische is altijd een constante gebleven in de opmaak van de brochure. Een uitneembare kwartierstaat en een lijst van alle gebruikte isadfiles maken dit een handige handleiding. De tijdslijn is ook digitaal verwerkt zodat er bij de onlineversie op de linken geklikt kan worden om rechtstreeks naar de archieven in het archievenoverzicht te gaan.

FelixArchief – Topstukken

Net voor het einde van het jaar verschenen onze topstukkenbrochures. In de brochure ‘De echte topstukken’ stellen we de officieel erkende topstukken voor, gaande van de door de Vlaamse overheid erkende archieven of archiefstukken tot het door Unesco als werelderfgoed erkende archief van de insolvente boedelskamer.

In de brochure ‘Stukken van mensen’ stellen de medewerkers van het FelixArchief hun eigen topstukken voor: welke stukken vinden zij de mooiste, meest bijzondere of speciaalste en waarom?

5.4 Tentoonstellingen

De minitentoonstelling waar we vorig jaar mee afsloten, kende nog een vervolg in 2012. De tentoonstelling rond de 4 migratieverhalen van het Red Star Line Museum mocht nog een maand extra blijven liggen. Deze twee-maandelijke planning van de minitentoonstelling kwam nog een aantal keer voor in 2012.

De externe partners die dit jaar de tentoonstellingskasten vulden, waren de medewerkers van het Red Star Line Museum, medewerkers van de Reuzengroep i.s.m. het MAS en Marc van de Cruys (lesgever van de cursus Heraldiek). Bij de minitentoonstellingen rond de Sint Augustinuskerk (samen met AMUZ) en Diamant kregen we stukken in bruikleen van derden.

De volgende onderwerpen kwamen aan bod:

januari	Red Star Line
februari	90 jaar Ford in Antwerpen
maart	Sint Augustinuskerk
april	Erfgoeddag: Helden: Reuzen in Antwerpen
mei	Gilden en Ambachten
juni	Heraldiek
juli	Diamant
augustus	125 jaar Brabofontein
september	125 jaar Brabofontein

oktober	Allemaal beestjes
november	Allemaal beestjes
december	200 jaar Hendrik Conscience

De collega's van de leeszaal werkten ook mee aan:

- Rik Larnoe en de Olympische Spelen
- Oranjerie in het Park Sorghvliedt in het District Hoboken, 13 september tot en met 14 oktober 2012
- Gekregen, getekend, gedrukt. Grafiek vanaf 1710 tot vandaag
- OCMW, Maagdenhuis, Antwerpen, 1 december 2012 tot en met 30 juni 2013

5.5 Opendeurdagen

Erfgoeddag april 2012

Het centrale thema voor Erfgoeddag 2012 was 'Helden'.

2012 was het Reuzenjaar, en zo kon de tentoonstelling in het teken van deze Antwerpse volkshelden staan.

Ze vertegenwoordigen veelal een hele groep mensen: een wijk, een vereniging, ...

Het Felixarchief en het Reuzengesprek Antwerpen (= de koepel van alle reuzenorganisaties in Antwerpen) werkten samen om een Antwerps reuzenverhaal te brengen. Het resultaat was een expo waarin documentatie en objecten vanuit verschillende private en openbare collecties getoond werden. Voor de eerste keer werd ook de reportage getoond over de reuzen van Antwerpen en alle reuzenorganisaties die ervoor zorgen dat deze reuzen tot leven komen.

433 mensen kwamen op Erfgoeddag een kijkje nemen in het FelixArchief.

6

Personeel en zakelijk beheer

6.1 Personeelsbezetting

Met de verhuis van de dienst postverwerking en een aantal lokettentaken naar het stadsarchief, kwamen in 2012 4 nieuwe medewerkers bij in de scanstudio.

Onderstaand overzicht geeft het aantal medewerkers per hoofdopdracht aan:

Bepalen van het archiveringsbeleid	10
Vragen om te archiveren	17 + 3 artikel 60
Vragen om archieven te raadplegen	23 + 2 artikel 60
Geschiedenis van de stad bestuderen	1
Ondersteunende processen: onthaal, externe exploitatie gebouw, communicatie, gebouwbeheer	10

Het stadsarchief heeft **60 medewerkers** in dienst. In 2012 werkten 13 van deze medewerkers deeltijds (10,3 VTE).

Nieuwe medewerkers: Melinda Boutard , Monique Pauwels, Chantal van Rompaey en Annelies O vanaf 3/1/2012, Josy Leroy vanaf 1/2/2012, Monique Daems vanaf 13/02/2012, Jan van der Zanden, David van Ostade en Kurt Carette vanaf 1/09/2012.

Verlieten het stadsarchief: Ann Monseur op 12/01/2012 (pensioen), Dany Cosyns op 01/10/2012 (pensioen) en Eva Van den Ende op 1/12/2012.

Naast het personeelskader van vaste en contractuele medewerkers, kreeg het FelixArchief ook in 2012 hulp van een aantal werkervaringsklanten (artikel 60), vrijwilligers en (job)studenten in het stadsarchief:

- **Werkervaringsklanten 2012:** Haytham Hassan Bakheit Ali, Evans Amon, Jalal Abdullah Rasul, Youssouf Diallo, Mamadou Bokoum, Tikerida Welday en Dzimitry Marozov.

Werkervaringsklanten met einde contract:

Mohammed Osman (art. 60) op 14/02/2012 en Mahammed Yass (art.60) op 18/09/2012,

Inga Dmitriyeva (art. 60) op 23/11/2012.

- **19 vrijwilligers (intern en extern):** Martine Baines, Annemarie Bunneghem, Christiane Creten, Moïra Dames-Alloo, Emile Demuys, Arie Dewachter, Toon De Winter, Ludo Dieltiens, Gilberte Du Bois, Ada

Hellings, Marianne Hoekstra, Johan Kindt, Myriam Lahou, Walter Laurent, Barbara Mertens, Bruno Segers, Leo Spiessens, Lieve Vandeputte en Yvo Vanstreels.

- **1 stagiair student archivistic:** Koen Schuddinck
- **16 Jobstudenten:**
 Juli: Jaouad Bellali, Koen Schuddinck, Carlo Cardone, Nicolas Dirix, Michelle Lauwers, Freija De Mol
 Augustus: Sofie Gils, Thomas Callens, Saskia Delbecque, Elisabeth De Boes, Jennifer Barahona, Jelena Michielssen
 September: Lise Van Hout, Ben Suykens, Sare Fierens en Levi Van Hees

6.2 Middelen

6.2.1 Uitgaven

a. Exploitatiebudget

De algemene werkingskosten zoals extern drukwerk, algemene kantoorbenodigdheden, werkkledij e.a. zitten in het gezamenlijk budget van de bedrijfseenheid bestuurszaken.

	Bedrag (euro)
Boeken, verpakkingsmateriaal, onderhoudscontract microfilmtoestellen en honoraria	39.661,75
Digitalisering en hosting website	60.176,89
Totaal	99.838,64

b. Investeringsbudget

	Bedrag (euro)
Aankoop materialen	2.302,15
Restauraties van archieven	32.501,33
Totaal	34.803,48

6.2.2 Inkomsten

	2012	2011	2010	2009	2008
Totaal werkingsopbrengsten leeszaal en dienstprestaties	24.791,00	28.153,78	30.879,98	15.383,52	14.403,00
Totaal zaalverhuur	12.356,77	8.273,00	6.642,00	3.570,00	9.500,00
Totaal inkomsten	37.147,77	36.426,78⁹	37.521,98¹⁰	18.953,52	23.903,00

⁹ In de totaal inkomsten van 2011 zit ook 15.000 euro subsidie voor het restaureren van de oudste stadsplattegrond verrekend. Als we deze 15.000 euro niet meetellen, zien we dat het totaal aan inkomsten van 2012 uit leeszaalwerking, dienstprestaties en zaalverhuur met 73% gestegen is tegenover 2011.

¹⁰ In de totaalinkomsten van 2010 zit ook 10.590,75 euro ontvangen voor de deelname aan het project MijnAdres.org voor de ontsluiting van de bouwdoosiers.

Werkingsopbrengsten leeszaal = verkoop USB, CD rom, repro
 Dienstprestaties = verkoop publicaties, auteursrechten en inkomsten oud papier
 Zaalverhuur= inkomsten uit exploitatie van de zalen in het Felixpakhuis

De leeszaalinkomsten zijn gestegen doordat de aanvragen voor reproducties gestegen zijn en meer mensen hun weg vinden naar het FelixArchief.

In 2012 zien we vanaf september een grote stijging van de inkomsten zaalverhuur. Dit heeft te maken met de vernieuwde werking voor externe exploitatie van stedelijke gebouwen.

6.3 Zaalverhuur

Op 28 oktober 2011 besliste het college de uitgangspunten externe patrimoniumexploitatie goed te keuren en gaf opdracht aan de projectleider voor de opmaak van een inhoudelijk en financieel businessmodel en businessplan. Op 1 juni 2012 keurde het college het businessmodel en businessplan voor externe exploitatie en het nieuwe retributiereglement voor zalen en locaties in het Felix Pakhuis goed. Dit reglement ging van kracht op 1 september 2012, vanaf dat moment wordt ook een onderscheid gemaakt tussen commerciële en niet commerciële activiteiten.

Naast de vergaderzalen op de zesde verdieping kunnen ook de eetzaal, de receptieruimte en de tentoonstellingsruimte gehuurd worden, op de eerste verdieping is er de zuilenzaal van 1200m² en op het gelijkvloers verhuren we de prachtige lichtstraat.

Aard verhuuring	Licht straat	Auditorium	Zuilen-zaal	Grote vergaderzaal	Kleine vergaderzaal	Studie-kamer
Intern	0	37	0	103	183	288
Extern	12	21	3	17	4	3
Totaal	12	58	3	120	187	291

Intern = gebouweigen groepen waaronder stadsarchief en Familiekunde Vlaanderen, stadsdiensten en groep Antwerpen tot september 2012.

Extern = verhuringen aan derden en verhuringen aan de groep Antwerpen vanaf september 2012

Het pomphuis, de ruimte op het gelijkvloers, werd in 2012 ter beschikking gesteld aan AG Stadsplanning voor ontvangsten en rondleidingen in de tentoonstelling 'Antwerpen Ontwerpen'.

Bijlagen

983#1: Daguerreotypie van Philomène Meeüs door Antwerpse fotograaf Joseph Dupont 1857 schenker Dominique Pacco

A. Schenkers en private archieven

Schenker	Omschrijving van het Archief	Datering	Inschrijvingsnummer of inventarisnummer
Ansems, Hugo	Liedjesteksten Antwerpse zangers	1940-1950	1063
	Gesigneerde foto's van wielrenners die klant waren bij kapper Raoul	1950-1960	1063
	Losse stukken: liedjestekst, Antigone eerste kring dames filatelisten, verbond postzegelkringen	1950-1960	1063
Apostolaat der Schippers	Flyer Kerkschip St-Jozef	2012	1193
Baan-de Grave, Catharina	Familiefoto's Antwerpse familie	1908-1950	987
Bastiaens, Jef	Reeks prentbriefkaarten Antwerpen	1950-1960	917
Bertrand, Alain	Foto's schadegevallen aan schepen van het Averij Commissariaat: vertegenwoordiger van buitenlandse transport verzekeraars	1930	1005
Blank, J.A.	Bronzen penning: zalmgeuzen	2012	1177
Cobbaut - Balder, Tine	Postkaarten van Hemiksem, 2de genieregiment	1935-1944	1156
Coenen, Luc	Verzameling postkaarten	1911-1930	1178
CV Huisvesting	Foto's en maquettes	1970-1990	1162

De Buck, Rita	Schriften met notities: dagorders, notities en tekeningen ivm informatie geleide lichten, diepte van de waterlopen, enz. verslagen loodsreizen	1937-1961	925
	Collectie medailles en brevetten	1914-1945	925
	Zeemansboekjes, militaire zakboekjes + burgerlijk mobilisatieboekje, persoonsbewijzen	1912-1942	925
	Verslag torpederen Belgian Fighter 9/10/1942 , oproepingsbrief, medisch verslag	1942	925
	Foto's viering 25 jaar dienst	1961	925
	Diploma's stuurman en kapitein ter kustvaart	1922-1927	925
	Publicatie: 'Merchantmen at war: the official story of the merchant navy, 1939-1944'	1945	925
	Publicatie: 'Bomber command zet door', verslag van het ministerie van luchtvaart over het groeiend offensief tegen Duitsland 1941-1942	1943	925
de Callatay, Philippe	Affiches en stadsplakkaten uit eind 18e eeuw met betrekking op Antwerpen	1795	1175
De Fossé, Marcel	Nouveau plan-guide de la ville d'Anvers, 1874, Aloïs Scheepers	1874	964
De Fossé, Marcel	Plan colorié, indicateur des rues en français et en Flamand d'Anvers, ed. Alph. Stappaers	1933	964

De Meyer, Julien	Stadsplan Antwerpen 1914	1914	1079
Demuys, Emile	Verslagboeken van het begrafenisfonds van de Antwerpse brandweer	1924-1999	1138
District Hoboken	Diploma's, oorkondes	1903	1169
	Affiches: Brouwerij de zwaan, Café-hotel-restaurant Moretusberg, en affiches verenigingen	1950-1965	1007
	Publicaties	1889	1169
	Landmetersverslag domein in Hoboken	1768	1007
	Prent het Castellum te Hoboken en historieprent Frans Hogenberg 14/06/1566		1007
Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience	17e eeuws handschrift: register van nieuw ingetreden paters in het Miniemenklooster	1696	1019
	Kaart met het Belgische spoorwegennet en de vertrekuren: de Noord-Zuidlijn en een Oost-Westlijn die elkaar in Mechelen kruisten	1840	1019
	Aandeel Minerva motors	1929	1019
	Stukken betreffende zaak stadsklerk beschuldigd van fraude	1906	1019

Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience	Handboekje voor voerlieden van Plaatsrijtuigen	1931	1019
	Los stuk Oost Indische compagnie	1812	1019
	Porseleinkaarten	1854	948
	Liedteksten	1884	948
	Hulde aan een bruidspaar	1930-1940	948
Godding, Phillippe	Histoire de la famille Godding de 1630 à nos jours	2011	963
Hack, Leentje	Briefwisseling tussen de fami- lie Hack en enkele Antwerpse families	1914-1950	984
Huet, Marie	8 foto's van Antwerpse steeg- jes: Schoytestraat, Bijlegang Bredestraat, Kloosterstraat	1935-1940	1065
Justens, Stefan	Verordeningen aan de bevol- king door de Duitse Bezetter	1940-1944	809
Karcher, Werner	Publicatie: 'The story of Antwerp X. A combined defence'	1944	947
	Publicatie: 'Second Army Thanksgiving service on conclusion'	1944-1945	947
	Publicatie: 'Se battre pour Anvers. Histoire d'un maquis' door Diane Motmans	1985	947
	Reeks prentbriefkaarten Antwerpen	1960-1970	947
	Foto Generaal Armstrong	1945	947

Karcher, Werner	Aandelen aan toonder: Compagnie des magasins généraux et Entrepôts Libres d'Anvers	1897	947
Keutgens, Eric	12 glasplaten, 8 fotonegatie- ven en 3 postkaarten van de Antwerpse haven	1930-1950	1176
Lecomte, Roger	Familiearchief Lecomte Petrus en Verberckmoes Jermign	1940	1191
Nagels, Yves	Kaartmateriaal: Ijzer	1919	1190
	Trouwboekje Jan Aerts en Adrienne Laenen + foto's	1947	1190
	Brochures pre-metro Antwerpen	1970-1973	1190
Pacco, Dominique	Daguerreotypie van Philomène Meeùs door Antwerpse foto- graaf Joseph Dupont	1857	983
Ressler, Walter	Herinneringen uit het 2de kwartaal van de 20ste eeuw. Heruitgave	2008	1034
Schillemans, S.	Prentbriefkaarten Brasschaat uit nalatenschap J.De Koning	1950-1960	946
Selleslags, Herman	Uniek historisch fotoarchief van 50 lopende meter van Herman Selleslags en zijn vader Rik Selleslags. De col- lectie bevat ruim 1.000.000 negatieven	1930	1194
Stadsarchief Aalst	Stadsplan Antwerpen + straatnamenboekje	1930	1195
Stadsarchief Brugge	Postkaarten Antwerpse brandweer	1950-1960	1001

Stad Temse	Stadsbon ter waarde van 50 cent	1916	337
Stappaerts, Gie	Reeks 'Ken uw land' Chromo cichorei de Beukelaar	1968	616
Steenackers, Armand	Gepersonaliseerd kaartspel gemaakt tijdens WOII met de afbeeldingen van politieke hoofdrolspelers, de partners in het kaartspel en sommige kleinkinderen van de familie Steenackers	1940-1945	941
	Collectie Antwerpse en gedenkpenningen	1871-1952	941
	Foto's mobilisatie, Solvijnstraat, Casimirus Steenackers	1939-1940	941
	Reeks wereldtentoonstelling 1930	1930	941
	Reeks foto's van de overbrenging van het stoffelijk overschot van Pater Damiaan, 3 mei 1936	1936	941
	Postkaarten Klooster der zusters Kapucinessen	1960-1970	941
	Foto's Entrepôt Steenackers te Antwerpen, Solvijnstraat/ foto van de gebombardeerde (V2) kantoren van de firma R.Steenackers & Co gelegen aan de Solvijnstraat en fotoalbum begrafenis van grootvader A. Steenackers	1944-1954	941

Strömberg, Bo	Publicatie: 'The earliest predecessors of archival science, vertaling door Bo Strömberg'	2011	1078
Tack, Pierre	Publicatie: 'Perspectives, Selected Examples of 51 Years of Perspectives'	2011	91
Timp, W.	Programmaboekje Scala Antwerpen	1933	1080
Van Haecke, Alex	Archief revuetheater Oud België ook Ancienne Belgique (AB) genoemd	1955-1978	1157
Van Hoogstaten, S.D.	Antwerpse schepenbrieven verzameld door Jan Willem Pieter van Hoogstraten (1860-1941). Vergezeld van regesten van mevrouw Vulsma-Kappers.	1547-1657	26
van Laer, Paul	Publicatie: 'Ijsberen steeds groter wordende kringen' door Lucien Hankart	2010	1164
Van Langendonck, Henri	Album met een unieke verzameling wenskaarten	1910	1004
	Catalogue de la collection Mme K. Ooms-Van Eersel vente du 15-20 mai 1922	1922	1004
Van Lani, Stefan	Genealogische gegevens familie Prims	1960-1965	976
	Publicaties Floris Prims	1940	976
van Rijn, Henri M.	Fonto, centrum voor Geschiedenis van de armsten in Europa gevestigd in Delft, documenten met betrekking op de vele Belgische vluchtelingen tijdens WOI in Delft	1911-1916	1180

Vanderputte, Peter	Ville Anvers/stad Antwerpen plan van verkaveling der Zuidergronden 1898 en 1902.	1898-1902	1196
Verbelen, Tom	Postkaart Deurne	1960	1002
	Bladwijzer 'Dr Mann'	1960-1965	1002
Verhoken, Leo	Publicatie 'Oorlogswouten' door Frank Camberlain	2012	1163
Windey, Marcel	Antwerpse publicaties	1920-1970	840
	Stadsplattegronden Antwerpen	1930-1940	840
	Foto Grote Markt	1894	840
	Bundel met krantenknipsels rond alle V1 en V2 inslagen	1948	840

1065#8: Steeg Schoytestraat ca 1935, archiefvormer Jan Huet

B. Statistieken

Archiveringsbeleid en opleidingen

	2012	2011	2010	2009	2008
Uitrol archiveringsbeleid					
Overlegsessies van informatiebeheerders	28	-	-	-	-
Evaluatiebezoeken aan stadsdiensten	-	42	47	31	42
Bestemmingsaanvragen voor archieven van stadsdiensten	821	1.460	1.408	154	262
Bestemmingsaanvragen voor archieven van particulieren	117	115	90	63	81
Toelatingen tot overdracht van archieven van particulieren	87	73	49		
Toelatingen tot overdracht van archieven van stadsdiensten	399	659	533	28	90
Paginaweergaves op intranet	28.163 (vanaf 1/4/2012)	-	-	-	-
Unieke bezoeken aan intranet	4.052 (vanaf 1/4/2012)	-	-	-	-

Opleidingen archiefbeheer					
Cursisten stadsdiensten	70 opleidingen 589 cursisten	41 opleidingen 368 cursisten	14 opleidingen 98 cursisten	61 opleidingen 814 cursisten	401 cursisten

Archieven beheren

	2012	2011	2010	2009	2008
Bewaarde archieven					
Omvang in strekkende meters	26,1 km	24,5 km	22,9 km	21,6 km	20,8 km
Omvang in inventarisnummers	2.197.886	1.805.241	1.658.896	1.508.702	1.340.731
Omvang in aantal dozen	201.127	185.276	171.277	151.857	138.122
Omvang e-Depot	18,6 TB	13,1 TB	8,3 TB	3,2 TB	2,0 TB
Omvang e-Depot in inventarisnummers	257.675	109.563	72.878	49.310	31.174
Omvang e-Depot in bestanden	3.130.344	1.930.243	1.209.802	272.528	197.919
Op microfilm raadpleegbaar	220.542	220.502	220.819	220.788	218.327
Semi-dynamische archieven: Archiefdepot Den Bell					
Omvang in strekkende meters	5.087	5.187	5.197		
Omvang in inventarisnummers	189.235	187.915	189.474		

Publiekswerking

	2012	2011	2010	2009	2008
Leeszaal					
Registratie bezoekers(kaarten)	3.105	2.502	2.052	2.581	2.276

Bezoekersaantal	11.282	11.670	11.392	9.508	8.761
Leeszaalbezoekers	5.769	5.317	4.911	3.363	3.140
Bezoekers voor microfilm-	5.513	6.353	6.481	6.145	5.621
Geleide bezoeken: bezoekers	1.326	1.584	1.085	1.754	4.027
Geleide bezoeken: aantal groepen rondleidingen AntwerpenAverechts	55	65	41	68	163
Bezoekers opendeurdagen:	433 EGD	425 EGD 302 OMD 5.484 openings- weekend MAS	570 EGD 1954 OMD	1.850 [350 EGD +1.500 DA]	1.120 EGD
Virtuele leeszaal					
Aantal hits op de website	1.295.429	1.085.359	958.405	889.442	1.019.354
Unieke bezoeken aan de FelixArchief-website	149.855	131.309	116.299	112.325	113.999
Ophalen documenten					
Uitgehaalde documenten uit magazijn	28.900	24.918	21.990	20.416	14.386
Uitgehaalde documenten uit magazijn, voor stadsdiensten	-	-	-	1.445	1.164

Uitgehaalde documenten uit magazijn, voor stadsdiensten om vraaggestuurd te worden gescand	4.897	3.532	1.140 (Scanning on demand startte op 1/10/2012)	-	-
Uitgehaalde documenten uit archiefdepot semi-dynamische archief (Den Bell)	10.358	18.987	16.948	-	-
Dienstverlening					
Opzoeken voor derden	1.705	1.706	1.148	843	854
Fotobestellingen: aantal geleverde scans	3.390	5.709	3.478	3.061	-
Tentoonstellingen en reproducties					
Medewerking aan tentoonstellingen	2	2	6	5	3
Aanvragen reproductierechten	55	55	40	65	48
Publicaties en toegangen					
Publicaties en lezingen door medewerkers stadsarchief	26	35	20	41	26
Nummers Nieuwsbrief stadsarchief	12	13	12	12	12
Abonnementen Nieuwsbrief stadsarchief	4.379	4.252	4.345	4.481	4.324
Nummers Nieuwsbrief archivANT	12	9	6	5	7

Abonnementen Nieuwsbrief archivANT	964	850	724	1.455	1.012
---------------------------------------	------------	-----	-----	-------	-------

OBD: Open Bedrijvendag

EGD: Erfgoeddag

DA: dag van de architectuur

OMD: Open Monumentendag

C. Publicaties en lezingen van medewerkers

Filip Boudrez

Publicaties

1. Mag ik spaties gebruiken in een bestandsnaam, in: META, nr. 3 (2012), p. 36.
2. De archivaris en digitaal documentbeheer, in: META, nr.7 (2012), p. 32-38.
3. De sleutel tot e-mailarchivering, in: Informatieprofessional, 10 (2012), p. 24-27.
4. E-mailarchivering: van probleem naar routine, Antwerpen, 2012.
5. Iedereen digitale archivaris, Antwerpen, 2012.
6. <XML/> en digitaal archiveren, in: Wie klasseert, die vindt. Hedendaagse documenten archiefbeheer in besturen en organisaties, Politeia, aflevering 10, juni 2012, Brussel, 2012.
7. Technische standaarden voor digitale archiefdocumenten, in: Archiefbeheer in de praktijk, p. 5714-1 tot p. 5714-84.

Lezingen

1. Digitaal klasseren en archiveren, Mastercourse Informatie- en Documentmanagement, Rotterdam, 10 februari 2012.
2. De archivaris en digitaal documentbeheer, VVBAD-studiedag, Gent, 27 maart 2012.

Lesopdrachten

1. Hogeschool van Amsterdam [archiefschool]: Bijscholing 'Digitaal Depot'
2. VSPW Antwerpen: Module 'Elektronisch archiveren'
3. VSPW Gent:
 - Bijscholing 'Digitaal archiveren'
 - Module 'Elektronisch Archiveren'
4. Gespecialiseerde Master in de Archivistiek: Erfgoedbeheer en Hedendaags Documentbeheer: Digitale archieven verwerven en opnemen
5. LRM VHIC:
 - XML en digitaal archiveren
 - Archiveringsformaten

Joost Depuydt

Lezingen

1. Volunteers in the FelixArchief / City Archives Antwerp, presentatie voor bezoek van Armagh-Leuven Links, 27 april 2012
2. Ambitious Antwerp 1850-1940, poster voor het 4th International Symposium of the ICA Commission on

the History of Cartography, Eötvös Loránd University, Budapest, Hongarije, 28-29 juni 2012

3. Antverpia fortificata mane saeculo XVI, lezing voor het Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis, 2 oktober 2012

Activiteiten in wetenschappelijke verenigingen

1. Trustee in the Council of the International Society for the History of the Map (sinds juni 2012)

Marie Juliette Marinus

Publicaties

1. Digitaal werken in een archief: lessons learnt, META, aflevering 1, p11, februari 2012
2. 1603-1654, een nieuwe generatie treedt aan, In de stroom van de tijd. (4)50 jaar bisdom Antwerpen, p.58-84
3. Een boek om met een handgeschreven opdracht aan je kinderen te geven; META, aflevering 3, p45, maart 2012

Werner Pottier

Publicaties

1. Fotografische documentatie van de stoet van het Landjuweel ingericht naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de Koninklijke Academie voor Oudheidkunde van België (Antwerpen, 1892), in: Belgisch Tijdschrift voor Oudheidkunde en Kunstgeschiedenis, deel LXXXI, jaargang 2012, p.155-166.

Inge Schoups

Publicaties

1. Kabinetsarchieven, in Wie klasseert, die vindt. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties, Brussel/Antwerpen, Politeia/VVSG, juni 2012, VIII. C, p. 1-17

Hoofredacteur

1. Wie klasseert, die vindt. Hedendaags document- en archiefbeheer in besturen en organisaties, Brussel/Antwerpen, Politeia/VVSG/stad Antwerpen

Redactieraad

1. www.familiegeschiedenis.be

2. HistoriANT
3. Leescommissie van samenwerkingsverband met de Benelux en de Belgische, Nederlandse en Luxemburgse nationale archiefinstellingen, voor de Archiefselectielijsten Secretariaat-generaal van de Benelux en Benelux-gerechtshof

Mandaten, adviesraden

1. ADVN / Archief, Documentatie en Onderzoekscentrum voor het Vlaams-nationalisme (RVB)
2. Archiefbank / online databank van private archieven (AV)
3. CVAa / Centrum Vlaamse Architectuurarchieven (AV)
4. Digitale containers en Digitaal depot voor kleine archiefinstellingen (stuurgroep)
5. FARO / Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed (RVB)
6. GVAB / Genootschap voor Antwerpse Geschiedenis (RVB)
7. PACKED / Expertisecentrum Digitaal Erfgoed (AV)
8. Platform Digitale Duurzaamheid (stuurgroep)

Marijn Smets

Publicaties

1. “Nieuwe toegang op het archief van de lokale politie Antwerpen (19de – 20ste eeuw)” in het “Mededelingenblad van de Belgische Vereniging voor Nieuwste Geschiedenis” (2012, nr. 1, p. 36).

Willem Vanneste

Lezingen

1. “Zin en onzin van digitaliseren. Mogelijkheden en valkuilen bij het digitaliseren van papieren documentstromen” op studiedag - blijf meester over uw schoolarchief, initiatief van uitgeverij Politeia in samenwerking met het Centrum Nascholing Onderwijs - Centrum voor Andragogiek van de Universiteit Antwerpen, woensdag 29 februari 2012, Hof van Liere (Universiteit Antwerpen)

Max Verbraeken

1. “De Archiefruimte”, in: Wie klasseert, die vindt [losbladig] Brussel, aflevering 10, juni 2012, V.A. 13-18

Roeland Verhaert

Publicaties

1. Website van het gemeentelijk documentatiecentrum van Ranst:
www.documentatiecentrumranst.be
2. Inventaris van het archief van KSA Broechem 1945-1996.
www.documentatiecentrumranst.be/ica/index.php/ksa-broechem;isad
3. Inventaris van het archief van Ponyclub Van Halmaelen Broechem, 1971-1990.
www.documentatiecentrumranst.be/ica/index.php/ponyclub-van-halmaelen;isad

Redacteur

Wie klasseert, die vindt. Hedendaags documenten archiefbeheer in besturen en organisaties, Politeia, aflevering 10, juni 2012

Lezingen

1. Selectie en vernietiging van archief: Vloek of zegen? op 24/03/2012 Dag Van de Nieuwste Geschiedenis (BVNG).
2. Papiermand of archiefdoos? Bewaren of vernietigen op basis van de selectielijsten op 29/02/2012 Studiedag Blijf meester over uw schoolarchief (Politeia).

Activiteiten in wetenschappelijke verenigingen

1. Voorzitter van de ad hoc werkgroep selectielijst gemeentearchief van de VVBAD (Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie) - sectie Archief.
2. Lid van de Gemeentelijke Documentatieraad Ranst

Lesopdrachten

1. Module Oriëntatie in het archiefwerk in de opleiding Initiatie in de archiefkunde (cvo VSPW, bibliotheek-school Gent)

941#17: Overbrenging van het stoffelijk overschot van Pater Damiaan, 3 mei 1936, schenker Armand Steenackers

